

Anne Pedersdatter i Gammelbygård og hendes slægtninge

*Personalhistoriske oplysninger om familierne
Resen, Schytte, Hagedorn, Thye m. fi.*

VED H. STØVRING-NIELSEN

NATTEN mellem 28. og 29. oktober 1724 døde Anne Pedersdatter i Gammelbygård, Grurup sogn, 74 år 4 mdr. og 2 uger gl. Hun var gift med selvejer Christen Lauridsen, der døde i Gammelbygård 21. april 1740 i en alder af 74 år og 8 mdr. Deres ægteskab var barnløst. Skiftet efter Anne Pedersdatter begyndtes 27. nov. 1724 og sluttedes 1. juni 1725¹). Boets aktiver udgjorde 698 rd. 2 mark 7 skilling, passiverne 593 rd. 7 skilling. Af saldoen, 105 rd. 2 mark, tilfaldt halvdelen enke manden. Den anden halvdel, 52 rd. 4 mark, deltes i 3 broderlodder og 8 søsterlodder (1 broderlod = 2 søsterlodder) og tilfaldt efter reglerne om arv og skifte i Chr. V.s danske lov, 5. bog, 2. kapitels artikel 36-39, arvingerne, der opregnes således:

1. broderlod: Hr. Peder Nielsen Skyum i Skørping.

2. broderlod: Salig Hr. Knud Schyttes børn fra Søndbjerg.

Denne lod deles i 3 broderlodder og 4 søsterlodder, der tilfalder: Hr. Niels Schytte i Jebjerg, Sr. Henrik Schytte samme sted, Sr. Samuel Schytte i Holstebro, Hr. Christen Hees kæreste i Søndbjerg, en søster samme sted, Demoiselle Jytte Schytte på Ellinggård, en søster i Holstebro.

3. broderlod: Salig Hr. Christen Schyttes børn af Tinggård Præstegård. Denne lod deles i 3 broderlodder og 3 søsterlodder og tilfalder: Hr. Jens Schytte i Tersløse i Sjælland, Sr Niels Schytte i Helsingør, Sr Peder Schytte i Klim, Hr. Saxo Ascanii kæreste i Boddum, Madame Sophie Schytte i København, Madame Anne Schytte samme sted.

1. søsterlod: Salig Sophie Schyttes og afgangne Hr Frants Hagedorns børn og børnebørn. Denne lod deles i 1 broderlod og 3 søsterlodder og tilfalder: Sr Herman Bertelsens kæreste på Nandrup, sal. Hr Jens Schyttes enke i Hjørdemål, Demoiselle Mariche Hagedorn på Nandrup, sal. Hans Hagedorn, hvis lod igen deles i en broderlod og 4 søsterlodder og tilfalder hans børn: Frands Hagedorn i København, degnens hustru i Jelling, en søster samme sted, Sophie Hagedorn i København, en søster i Lybeck.

2. søsterlod: Sal. Jens Nielsens enke Dorthe Hansdatter i Nykøbing.

3. søsterlod: Sal. Christen Lauridsen Lomborg og sal. Margrethe Hansdatter af Jestrup deres datter Sophie Christensdatter, som ej vides hvor er, hvorfor denne lod bliver stående hos enkemanden i Gammelbygård.

4. søsterlod: Sal. Maren Schytte og afg. Niels Morsing af Nykøbing deres børn og børnebørn. Denne lod deles i 3 lige dele og tilkommer: Christen Nielsen Degn i Søndbjerg, Hans Nielsen Degn i Vester Jølby og sal. Knud Nielsen af Flade, hvis lod tilfalder hans 2 børn, Christen Knudsen i Flade og Maren Knudsdatter samme sted.

5. søsterlod: Sal. Anne Schytte og afg. Hr. Christen Agerholm deres søn, sal. Niels Peiter Agerholm, som er død, og da provsten Peder Roaldsen i Agerholm har gjort bekostning på hans begravelse for 10 rd., får han denne arvelod.

6. søsterlod: Sal. Anne Christensdatter og afg. Hr. Anders af Helligsø deres 2 døtre, hvoraf den ene, Karen Andersdatter, lever og har til ægte Erik Olufsen i Villegård. Den anden, Inger Andersdatter, som havde til ægte Hr. Peder Vogelius i Helligsø, er ved døden afgangen og har efterladt sig en søn og to døtre, som hendes lod tilfalder, nemlig Christen Pedersen i Jestrup, Lisbeth Pedersdatter og Karen Pedersdatter.

7. søsterlod: Sal. Mette Christendatter og afg. Niels Madsen af Morup Mølle deres børn, Hr. tøjmester Matthis Nielsen Thye i København og Demoiselle Karen Nielsdatter samme sted.

8. søsterlod: Sal. Margrethe Christensdatter og afg. Jens Knudsen af Odgård deres datter, Dorthe Jensdatter, som har til ægte Christen Boisen i Odgård.

Arven blev udlagt af Gammelbygårds hartkorn med 1 td. og 6 skp. à td. 30 rd., hvilket udgør 52 rd. 3 mark. Af løssøret tillagdes en messing sengebækken, vurderet til 1 mark. Ialt 52 rd. 4 mark.

Anne Pedersdatters nærmeste slægt

Alle ovennævnte arvinger er efterkommere af de to søstre Anne Thøgersdatter og Karen Thøgersdatter, der er døtre af Thøger Jacobsen Holm (d. 1630), sognepræst i Skyum-Hørdum, og hans 1. hustru Mette Christophers datter Bang.

Anne Pedersdatter i Gammelbygård var datter af sognepræst i Skyum-Hørdum Peder Jacobsen Holst (der formentlig var søn af Jacob Pedersen Holst, rektor ved Thisted lærde skole 1628-37). Peder Jacobsen Holst var 1634 og 1648 gift med Maren Simonsdatter²), der må være død omkring sidstnævnte år, for omkr. 1649 blev han gift med ovennævnte Anne Thøgersdatter (d. 1662), med hvem han havde datteren Anne, der skal være født omkring 14. juni 1650, såfremt kirkebogens aldersangivelse ved hendes død er rigtig.

Peder Jacobsen Holst døde 28. maj 1654, og Anne Thøgersdatter blev snart efter gift med hans eftermand i embedet, Niels Andersen Hørdum (d. 1694), med hvem hun havde sønnen Peder Nielsen Skyum (d. 1729), der blev præst i Skørping-Frær. Han var således Anne Pedersdatters halvbroder, hvorfor den første broderlod i arven efter hende tilfaldt ham.

Alle de øvrige arvinger er efterkommere af Anne Pedersdatters moster, Karen Thøgersdatter.

¹ Dueholm-Ørum-Vestervig amters skifteprosokol 1720-28, fol. 152.

² Hassing herreds tingbog 5. okt. 1648.

Slægten Resen

Christen Poulsen Resen (søn af præsten Poul Hansen i Resen, Skodborg herred, og broder til biskop, dr. teol., Hans Poulsen Resen i København) var sognepræst i Vestervig-Agger fra omkr. 1600 til sin død i 1641. Han var 1. gang gift med Anne Nielsdatter (d. 1626), med hvem han havde 2 sønner (1-2):

1. Poul Christensen Resen i Tøttrupgård, Hørdum sogn, der 1666-82 var foged i Hassing herred og fra 1670 tillige i Skyum birk. Hans hustru hed Kirsten Jacobsdatter, og hun var vistnok søster til Niels Jacobsen, skolemester på Irup, der 10. august 1655 under et besøg på Tøttrupgård kom af dage ved at falde af en vogn og brække halsen³).

2. Niels Christensen Resen, student fra Viborg 1636, sognepræst i Ferring, Vandfuld herred, d. 1699. Han var medejer af Tøttrupgård og oppebar del af bondeskylden deraf.

Hr. Christen Poulsen Resen i Vestervig var 2. gang gift med Karen Thøgersdatter (søster til Hr. Peder Jacobsen Holsts hustru) og havde med hende 7 børn⁴). Disse børn var (3-9):

Jacob Jensen Holm, † 1609, biskop i Aalborg, gift med: 1. Else Pedersd. Tøgersen. 2. Elsebet Pedersd. Hegelund.	Christopher Hansen Bang, f. ca. 1525, † 1597, præst i Skyum-Hørdum.		
Thøger Jacobsen Holm, † 1630, præst i Skyum-Hørdum, gift med	Mette Christopersd. Bang.		
Anne Thøgersdatter gift med: 1. Peder Jacobsen Holst, præst i Skyum, † 1654.	2. Niels Andersen Hørdum, præst i Skyum, † 1694.	Karen Thøgersdatter gift med: 1. Christen Poulsen Resen, præst i Vestervig, † 1641.	2. Niels Knudsen Schytte, præst i Vestervig, † 1680.
Anne Pedersdatter i Gammelbygård, f. 1650, † 1724.	Peder Nielsen Skyum, f. 1656, † 1729, præst i Skørping.	1. Jacob Christensen.	1. Knud Nielsen Schytte, præst i Søndbjerg-Odby.
Thøger Jacobsen Holm var 2. gang gift med Maren Simonsdatter og havde med hende børnene: Christoffer, Else, Peder, Jens og Simon.		2. Thøger Christensen, † før 1654.	2. Christen Nielsen Schytte, præst i Vestervig-Agger.
Peder Jacobsen Holst var 1. gang gift med Maren Simonsdatter, død omkr. 1648.		3. Hans Christensen i Madstedgård.	3. Sophie Nielsd. Schytte, g. m. Frants Hagedorn, præst i Solbjerg-Sundby.
Christen Poulsen Resen var 1. gang gift med Anne Nielsdatter og havde med hende børnene: a. Niels Christensen Resen, præst i Ferring. b. Poul Christensen Resen i Tøttrupgård, gift med Kirsten Jacobsdatter.		4. Anne Christensd. g. m. Anders Muus, pr. i Helligsø.	4. Edel Nielsd. Schytte, g. m. Anders M. Førslev, hospitalspræst i Aalborg.
		5. Margrethe Christensd. g. m. Jens Knudsen i Odgård.	5. Anne Nielsd. Schytte, g. m. Christen Agerholm, præst i Ø. og V. Vandet.
		6. Maren Christensd. g. m. Niels Bodsén, Kap. i Nykøbing.	
		7. Mette Christensd. g. m. Niels Madsen i Morup Mølle.	

3. Jacob Christensen Resen, student fra Viborg 1653, må have taget eksamen i teologi, for han ansøgte 8. jan. 1664 om at blive sognepræst i Hvidbjerg-Ørum-Lodbjerg, hvilket kald hans "blodsforvante" Hr. Hans Nielsen Resen havde opladt ham, men han fik ikke embedet. Han er nok den Jacob Christensen Resen, der fra 1685 til omkr. 1708 var degn i Brøndum-V. Nebel, Ribe stift⁵).

4. Thøger Christensen Resen, død før 1654.

5. Hans Christensen Resen, der fra 1656 var fæster i en part af Madstedgård i Hvidbjerg sogn, Hassing herred, hvor han endnu nævnes 1675. Da kirkebogen for Hvidbjerg sogn er defekt, kendes hans hustrus navn ikke, men den broderlod, som han kunne tilkomme, deltes i 2. og 3. søsterlod, som tilfaldt hans 2 døtre (a-b):

a. Dorthé Hansdatter, hvis mand i stiftet kaldes Jens Nielsen. Han hed ellers Niels Nielsen Biug (Navnene Jens

og Niels forveksledes på den tid ofte, hvilket nok skyldtes utydelig mundtlig meddelelse). Han var sognedegn i Vestervig, hvor han døde 27. april 1695 og efterlod 2 børn, Jochum Nielsen Biug og Kirsten Nielsdatter Biug på henholdsvis 15 og 13 år. Ved skiftet efter ham⁶) var enkens farbroder Knud Nielsen Schytte, sognepræst i Søndbjerg-Odby, til stede som deres fødte værge efter loven. Enken synes at være flyttet til Nykøbing efter mandens død.

b. Margrethe Hansdatter, død 28. jan. 1702 i Jestrup, Sønderhå sogn, 50 år gl. Hendes mand, Christen Lauridsen Lomborg, der var gårdfæster i Jestrup (1688 under Irup, 1692 under Øland, 1700 under Tandrup), var utvivlsomt en søn af Laurids Christensen i Lomborggård, som var broder til sognepræst i Hassing-Villerslev Niels Christensen Lomborg⁷), der altså ikke var fra Lomborg i Skodborg herred, som Wiberg formoder, men fra Lomborggård i Hassing herred.

6. Anne Christensdatter Resen, gift med Anders Jensen Muus, sognepræst i Helligsø-Gettrup (begr. 8. okt. 1697, 80 år gl.), med hvem hun havde de to døtre, der delte 6.

søsterlod (a-b):

a. Karen Andersdatter, begr. 21. aug. 1740 i Vestervig, 78 år gl., gift med Erik Olufsen, begr. 14. okt. 1733 samme sted, 71 år 3 mdr. gl. - Han var søn af Oluf Eriksen i Kobberødgård i Gettrup sogn og boede først i Helligsø Søndergård og senere i Villegård, Vestervig sogn. Deres børn var: Christen, døbt 30. marts 1690, og Anne, døbt 27. sept. 1691, begge født i Søndergård og døbt i Helligsø Kirke.

b. Inger Andersdatter, død 1718, gift med sognepræst i Helligsø-Gettrup Peder Nielsen Vogelius, begr. i Helligsø 24. marts 1698, 55 år gl. - Ved skiftet efter ham nævnes børnene: Niels Pedersen 19 år gl., Anders Pedersen 18 år, Christen Pedersen 6 år, Anne Cathrine 15 år, Lisbeth 13 år⁸). Formuen var 309 sletdlr. 3 mark 15 skilling, gælden 309 sletdlr. 3 mark 15 skilling (!). Skiftet efter Inger

³ Viborg landstings dombog A, 24. okt. 1655.

⁴ Hassing herreds tingbog 5. okt. 1648 og Viborg landstings dombog C, 1654, fol. 221 b.

⁵ J. Chr. Sixhøj: Viborg Katedralskoles dimittender.

⁶ Aalborg stift, gejstlige skifter, pakke V, nr. 4.

⁷ Samme, pakke 111, nr. 28.

⁸ Samme, pakke Va, nr. 34.

Andersdatter blev holdt i "den salig matrones ringe stervbo til Jens Jensen Bachis i Helligsø by den 4. sept. 1718. Af børnene var kun Lisbeth nærværende, og hun overtog det ringe, der var efter moderen, som hun i hendes lange svaghed havde passet og opvartet⁹). De to ældste børn må være døde før 1725, da kun de tre yngste nævnes i skiftet efter Anne Pedersdatter som arvinger til halvdelen af 6. søsterlod.

7. Margrethe Christensdatter Resen, gift med herredsskriver i Refs herred (fra 15. sept. 1670) Jens Knudsen i Odgård, Lyngs sogn. Den 4. okt. 1681 fik Søren Villadsen bestalling som herredsskriver, så Jens Knudsen er nok død ved den tid. Datteren Dorthe Jensdatter, der fik 8. søsterlod, var født i Odgård 1673 og døde i Jestrup, Lyngs sogn, begr. 16. nov. 1749. Hun var gift med gårdfæster i Odgård. Christen Boisen, der var født i Tvolm, Ydby sogn, døbt den 19. maj 1672, død i Odgård, begr. 4. april 1741. Han var søn af gårdfæster i Tvolm Boi Clausen og Else Pedersdatter.

8. Maren Christensdatter Resen kaldes i skiftet Maren Schytte efter sin stedfader, Hr. Niels Knudsen Schytte i Vestervig. Hendes mand, der i skiftet kaldes Niels Morsing, hed Niels Bodsen og var 1664 præst eller kapellan i Hvidbjerg-Ørum-Lodbjerg. Han nævnes ikke her i Wibergs præstehistorie, men han har med tydelig hånd underskrevet præstemandtallet til prinsessestyr: "Skovsted Præstegård 6. oktober 1664, Niels Bodtzen, egen hånd". Senere var han hører og kapellan i Nykøbing Mors, hvor han døde 1674.

Hr. Niels Bodsen (kld. Morsing) var søn af orgelbygger i Viborg Peter Carstensen Bodsen og Kirstine Hansdatter, og hans søskende var Hans Bodsen, sognepræst i Tirstrup, Cathrine Bodsen, gift med sognepræst i Øsløs Niels Sørensen Steenstrup, og Anniche Bodsen, gift 1. gang med sognepræst i Sejerslev Jens Ibsen Widsted og 2. gang med sognepræst i Alsted Jacob Erslev (Aalborg stifts gejstl. skifter, pakke V, nr. 14, og Århus skiftepr. 1712 f., fol. 85).

I året 1685 rejstes der i Nykøbing en værgemålssag mod Maren Christensdatter. Mads Schytte i Karby, provst i Sønder herred, og Jens Michelsen i Ljørslev, viceprovst samme sted, tilskrev 26. nov. 1685 byfogden i Nykøbing:

"Som vi hører og fornemmer, at den hæderlige dannekvinde Maren Christensdatter, sal. Hr. Niels Bodsens, skal ikke så lovlig og forsvarlig omgås med hendes 3 sønners hende betroede arvelod, så beder vi tjenstvillig hans kgl. maj.s byfoged ville lade sig behage at forordne en eller flere formyndere for børnene. Og hvis noget imod forhåbning kan være afhændet af det, som registreringen udviser hendes sønner at være tilfalden, da hende det af egne midler dertil at svare eller bevise med lavværg og formynderes samtykke at være afhændet. Og såfremt imod forhåbning der ikke skulle findes nøjagtighed for børnenes arvelod, hans kgl. maj.s byfoged ville forunde os 2 vederhæftige mænd, som kunne efter lovlig ankyndelse forbyde hende at rejse eller flytte fra byen, før satisfaktion er sket formynderne for børnenes arvelod. Vi forbliver stedse byfogdens tjenstvillige.

NYKØBING, den 26. november 1685.

M. Schytte. I. M. Thebring.

Ved byretten fremlagdes et skiftebrev efter Niels Bodsen, begyndt 28. febr. og sluttet 28. dec. 1674, hvorefter børnenes arv var 258 sletdlr. 3 mark 4 skilling, og man forlangte, at Maren Christensdatter skulle fremvise arven, hvortil hun svarede, at børnenes gods mestendels var solgt og brugt til kgl. maj.s skatter samt til børnenes klæder, kost og skolegang. Efter byfogdens befaling blev så hendes gård med bygning og have samt indbo registreret og vurderet til ialt 91 sletdlr. 3 mark 10 skilling, og retten fandt, at børnene havde følgende til gode:

Christen Nielsen 46 sletdlr. 3 mark 10 skilling

Hans Nielsen 19 sletdlr. 3 mark 10 skilling

Knud Nielsen 19 sletdlr. 3 mark 10 skilling

Hertil kom omkostningen ved vurderingen, som Maren også måtte udrede. Sagen kostede hende således alt, hvad hun ejede¹⁰). Men 40 år efter den affære kunne sal. Maren Christensdatter dog give sine 3 sønner en slags kompensation for deres misrøgtede arv, idet de gennem hende arvede den 4. søsterlod efter Anne Pedersdatter i Gammelbygård. De blev alle degne (a-c):

a. Christen Nielsen blev degn i Søndbjerg-Odby, hvor han døde 1727, 61 år gl. - Hans hustru Kirsten Niels datter døde året før.

b. Hans Nielsen blev degn i Dragstrup-Skallerup på Mors. Hans hustru, Mette Nielsdatter, døde 10. okt. 1740, og den 20. sept. 1741 sluttedes skiftet efter hende¹¹). De havde to børn, datteren Kirsten Hansdatter og sønnen Sr Niels Hansen til Damsgård (d. 20. april 1743), gift med Ingeborg Marie Jørgensdatter Glerup fra Sebbekloster, der 1. gang var gift med kaptajn Andreas Ring (d. 1739) og 3. gang med Christen Nielsen Nørbæk (d. 1782). - Arven efter degnekonen androg 1 mark 9 skill., "som hverken retten eller arvingerne kunne eragte nødvendig at gøre nogen particulier deling eller lodseddel over".

c. Knud Nielsen blev degn i Flade-Dråby på Mors i året 1700. Han anklagedes for grove laster, vel snarest drikfældighed, var indviklet i mange retssager, som gik ham imod¹²) og blev 1707 afsat. Han synes ikke at være død i Flade, hvor hustruen Margrethe Dideriksdatter blev begravet 2. juni 1726, da hun angives at være 83 år gl. - Knud Nielsen beboede et hus i Flade med 2 album hartkorn under Nandrup. Som det fremgår af skiftet efter Anne Pedersdatter, havde han 2 børn, en søn og en datter. Sønnen Christen Knudsen med tilnavnet Degn overtog fæstet af faderens hus og døde i Flade 4. maj 1770, 75 år gl. Hans hustru Maren Eriksdatter døde samme sted den 27. jan. 1757, 49 år gl. - Degnedatteren Maren Knudsdatter døde i Flade 3. maj 1771, 79 år gl.

9. Mette Christensdatter Resen, gift med Niels Madsen, der var fæster af Mørup Mølle og en gård under Ørum, ialt 19 td. hartkorn. De havde 2 børn, der delte den 7. søsterlod (a-b):

a. Matthies Nielsen Thye.

b. Karen Nielsdatter.

Sønnen tog navn efter sin hjemegn og blev stamfader til en stor efterslægt, der fører navnet Thye, og som endnu flourerer i København og andre steder i landet. Han var

¹⁰ Nykøbing skifteprotokol 1683-1725, fol. 35 b.

¹¹ Geistlige skifteprotokol for Mors Nr. herred 1727-1804, fol. 73.

¹² Nykøbing tingbog 1692-1707, fol. 253, 260, 264, 268, 271, 282 Aalborg stift, landmodeprotokol 1705-81, fol. 532. Alsted og Flade sognes kirke-, skole- og fattigvæsen 4. juni 1707.

⁹ Refs herreds geistlige skifteprotokol 4. sept. 1718.

oberstløjtnant og tøjmester ved land- og søetaten i København, født 14. okt. 1673 i Morup Mølle, død 29. jan. 1743 i København, gift 1. gang 1700 med Kirsten Jensdatter (1669-1716), datter af undertøjmester Jens Nielsen og Anne Nielsdatter, 2. gang 1717 med Mette Marie Olufsdatter, død 1775 i Svendborg. Af hans mange børn blev Laurits Munch Matthiesen Thye (1710-87) sognepræst i Hvedstrup, Københavns amt, og broderen Martin Matthiesen Thye blev sognepræst i Ondløse, Holbæk amt.

Der foreligger et par stamtavler over slægten Thye, men ingen af dem omtaler slægtens ophav i Morup Mølle (Lengnick og Slægtstavlesamlingen 1932).

Slægten Schytte

De forskellige slægter med navnet Schytte (Skytte, Skjøth og andre stavemåder) stammer formentlig fra herregårdsskytter ligesom de slægter, der hedder Dyrskjøt. Det var jo almindeligt, at en mands håndtering gav hans efterkommere slægtsnavn.

Slægten Schytte i Thy og slægten Schytte på Mors, der begge tæller adskillige præster blandt deres medlemmer, er ikke i påviselig familie med hinanden, men der forekommer giftermål mellem dem.

Den ældste kendte mand i Thy af navnet Schytte er herredsskriver Knud Schytte i Smerupgård, Hvidbjerg sogn, Thyholm. Han var fæster under Ørum Slot og nævnes i lensregnskaber og skattemandtal 1600-1630. Hans hustru hed Anne Nielsdatter. 1615 afstod han $\frac{2}{3}$ af gården (hvis hartkorn var 24 td.) til sønnen Peder, og 15. dec. 1631 fæstede hans to sønner, Peder Knudsen Schytte og Lars Knudsen Schytte, den 3. part af Smerupgård, "som deres fader var fradød". Peder Knudsen Schytte var herredsfoged i Refs herred og døde omkr. 1657. Hans part af gården overgik da til hans søn, Knud Pedersen Schytte, der var delefoged på Thyholm for Ørum Slot. Han levede endnu 1691 og boede da i et hus (under Ørum) i Barslev, Hvidbjerg sogn.

Da vi ved, at provst Jens Knudsen Schytte, sognepræst i Lønborg-Egvad, Ringkøbing amt, var født i Thy ca. 1598, og da Knud Schytte i Smerupgård efter de fyldige skattemandtal var den eneste Knud Schytte i Thy på den tid, må provsten i Lønborg antages at være hans søn. Og når man tager i betragtning, hvor almindeligt det var, at præster fik kald i deres hjemegn, ligger det nær at formode, at Niels Knudsen Schytte, født ca. 1608, død ca. 1675, sognepræst i Vestervig 1641-75, også var søn af Knud Schytte i Smerupgård, men noget bevis herpå kan ikke fremlægges.

*

Da Niels Knudsen Schytte 1641 var blevet præst i Vestervig, giftede han sig med Karen Thøgersdatter, enke efter Christen Poulsen Resen. I dette sit andet ægteskab havde Karen 5 børn, og hun var således moder til ialt 12 børn, af hvilke 9 havde efterkommere, der tog arv efter Anne Pedersdatter i Gammelbygård. Karens børn med Niels Knudsen Schytte var (1-5):

1. Knud Nielsen Schytte (1643-1705), sognepræst i Søndbjerg-Odby, gift med Mariche Arntsdatter Behmann

(1650-1721¹³). Deres 8 børn, der delte den 2. broderlod, var (a-h):

a. Niels Knudsen Schytte (ca. 1676-1735), sognepræst i Jebjerg, Salling, gift med sin formands datter, Marie Nielsdatter Winther (med hvem han havde 14 børn, af hvilke sønnen Knud Nielsen Schytte efterfulgte ham i embedet).

b. Henrik Knudsen Schytte (1686-1725), degn i Jebjerg, betegnes i en provsteindberetning som "uduelig". Han havde 4 børn, af hvilke 3 døde før faderen. Den fjerde, sønnen Knud, fik 1759 borgerskab som muremester Århus.

c. Jens Knudsen Schytte (1682-1723), sognepræst i Hjørdemål, gift med sin kusine, Vibeke Frantsdatter Hagedorn (1689-1727). Han havde et svagt helbred, og på en ridetur faldt han af hesten i "Svingelen" ved Ullerupgård i Sennels og druknede i et vandhul. Ægteskabet var barnløst.

d. Samuel Knudsen Schytte, handelsmand og rådmand i Holstebro, hvor han døde 5. febr. 1756.

e. Karen Knudsdatter Schytte (1674-1756), gift med Christen Thomsen Hee (1669-1729), sognepræst i Søndbjerg-Odby. Ved skiftet efter ham nævnes deres børn, 4 sønner og 4 døtre¹⁴). Den ældste søn, Thomas Hee (1701-60), var sognepræst i Borup, Randers amt. De andre, Knud, Jørgen og Christen, studerede. Den yngste søn Christen Hee, blev professor i matematik ved Københavns Universitet. Den ældste datter, Mariche Hee, var gift 1. gang med Erik Christian Grave Andersen Hvas, præst i Søndbjerg-Odby, 2. gang med Vilhelm Vilhelmsen Schmidt, præst i Snedsted. Hun døde 1775 hos sønnen i Borup. Den næstældste datter, Agnete Hee, var gift med forpagter Jørgen Jacobsen på Vejbjerggård i Humlum sogn. De to yngste, Elisabeth og Karen, var 1729 henholdsvis 16 og 15 år.

f. Jytte Knudsdatter Schytte (1690-1772) var 1723-24 i tjeneste hos etatsråd, senere stiftamtmand, Jørgen Billes frue, Ida Rodsten, på Ellinggård i Vendsyssel. Hun blev 1731 gift med Henrik Christensen Morsing, præst i Hjerker-Harre, Salling, med hvem hun ikke havde børn. Hun var hans 3. hustru.

g. Anne Marie Knudsdatter Schytte.

h. Anne Cathrine Knudsdatter Schytte.

2. Christen Nielsen Schytte (1645-91), sognepræst i Vestervig, hvis børn arvede 3. broderlod, var 1. gang gift med Sophie Jensdatter Solberg (d. 1685), der var "barnefødt i Solbjerg Præstegård på Mors", datter af præsten Jens Knudsen Solberg. Den 21. jan. 1686 holdt Hr. Christen skifte efter hende og meddelte, at han havde i sinde at gifte sig igen, hvorfor han tildelte "sine 3 små moderløse børn" hvor 200 rigsdaler¹⁵). Disse børn var (a-c):

a. Jens Christensen Schytte (1684-1752), der blev sognepræst i Tersløse, Holbæk amt. Med sine 2 hustruer, Abigael Lauridsdatter Tersling og Anne Margrethe Thode, havde han 7 børn.

b. Niels Christensen Schytte (1682-1755), student fra Aalborg 1701, hører i Helsingør 1716, klokker ved Sct. Olai Kirke s. st. 1719, gift med Florentine Sørensdatter

¹³ Refs herreds gejstlige skifteprotokol 3. dec. 1721.

¹⁴ Samme 10. juni 1729.

¹⁵ Aalborg stifts gejstlige skifter, pakke 111, nr. 2.

Kamp, med hvem han havde 2 børn: sønnen Christen, der døde ½ år gl., og datteren Agnethe Sophie Schytte (1733-99), der blev gift med Andreas Nissen (1722-77), hører ved skolen i Helsingør 1746-54 og derefter ved Metropolitanskolen i København. De havde 13 børn, hvoraf 10 døde i spæd alder¹⁶).

c. Vibeke Christendatter Schytte (d. 1757¹⁷), gift med Saxo Henriksen Ascanius (1650-1733¹⁸), sognepræst i Boddum-Ydby, der 1. gang var gift med Karen Madsdatter Schytte af slægten på Mors, død 1697.

I Vibeke's ægteskab var der følgende 5 børn (aa — ee):

aa. Mogens Christian Ascanius, født 1704, klokker ved Sct. Peders Kirke i Næstved.

bb. Henrik Christian Ascanius (1705-48), sognepræst i Herlufsholm. I skiftet efter Vibeke 1757 nævnes, at han har efterladt sig 2 sønner, Saxo 10 år og Hans 8 år gl.

cc. Oluf Holger Ascanius (1706-85), præst i Boddum-Ydby, gift med Dorthea Kirstine Opitius. Hr. Oluf døde 1785 hos sin søn, Saxo Ascanius, der var præst i Gudum-Fabjerg. Datteren Anne Dorthea Olufsdatter Ascanius var gift med Hans Albertsen Thura, præst i Helligsø-Gettrup.

dd. Christopher Ascanius, født 1710, var 1734 studiosus, død før 1757, da han ikke nævnes i skiftet efter moderen.

ee. Helle Helene Ascanius, født 1712, død 1781 i Nykøbing Mors, gift med Johannes Villumsen Schmidt (1701-72), præst i Frøslev-Møllerup, søn af præsten Villum Villumsen Schmidt i Haring og broder til præsten Villum Villumsen i Snedsted.

Da Christen Nielsen Schytte i Vestervig 1686 holdt skifte efter sin 1. hustru, lod han skiftet underskrive af broderen Knud Nielsen Schytte i Søndbjerg og "min højærede svoger Hr. Ole Nielsen Haasum, sognepræst til Hundborg-Jannerup¹⁹) såvel som min forhåbende kæresteres fader, ærlig, agtbare og velforstandig mand Peder Andersen udi Nør Heede" (formentlig i Sdr. Nisum sogn). Hr. Christens 2. hustru hed Jytte Pedersdatter og var født 1660. Hendes broder Anders Pedersen Nørhede var degn i Hvidbjerg-Lyngs og døde 1730²⁰).

Christen Nielsen Schytte havde i sit ægteskab med Jytte Pedersdatter 3 børn (a-c):

a. Sophie Christensdatter Schytte, gift med oberst Carl Ulrik Cheverie, København. Deres søn, Johan Henrik Cheverie, født 1711 i København, var 1739 "præceptorerende" (huslærer) hos sognepræst Bonde i Hillerslev Præstegård og blev 1742 sognepræst i Frøslev-Møllerup på Mors, hvor han døde 30. april 1743. Foruden ham havde Sophie i et andet ægteskab en datter, Fridericha Hansdatter, der boede i Holland.

b. Anna Christensdatter Schytte, gift med arkelimester Oluf Hald, København²¹).

c. Peder Christensen Schytte (1683-1766), sogneegn i Klim-Torup-Vust, gift med Birgitte Marie Jensdatter Holst (1703-44), datter af sognepræst i Sejerslev Jens Iversen Holst (d. 1716) og Anne Hansdatter (d. 1738, søster til amtsforvalter Jens Hansen i Thisted).

Jytte Pedersdatter blev 2. gang gift med sognepræst Christopher Jensen Svabonius i Solbjerg på Mors, hvor hun døde 1739. Hun kom således til at ende sine dage der, hvor hendes første mands første hustru var født. I sit ægteskab med Hr. Svabonius havde hun 2 sønner, der begge blev præster (a-b):

a. Christen Christophersen Svabonius, sognepræst til Laurdalens Præstegæld i Norge.

b. Hans Christophersen Svabonius, sognepræst til Vågø Præstegæld på Færøerne. Han kaldte sig Svabo. En søn Samuel Svabo, blev hans eftermand i embedet, og en anden søn var den kendte lærde færing Jens Svabo.

3. Sophie Nielsdatter Schytte (d. før 1725), hvis efterkommere den 1. søsterlod tilfaldt, var gift med sognepræst i Solbjerg-Sundby på Mors, Frants Hansen Hagedorn, født 1650 i Nykøbing Mors, død 1696, søn af rådmænd i Nykøbing Hans Jensen og Maria Carstensdatter. Skønt Hr. Frants en tid syntes at være ret velhavende og bl.a. ejede en del jordegods, var al hans ejendom, ind- og udbo, ved hans død pantsat, og hans enke og børn fragik arv og gæld efter ham²²). Der var 4 børn (a-d):

a. Karen Frantsdatter Hagedorn, død 1748 i Flade, Mors, 64 år gl., gift med Herman Bertelsen, der 1720 var fuldmægtig på hovedgården Agersbøl i Øster Snede sogn, senere på hovedgården Låge i Sindbjerg sogn, Vejle amt, hvorfra han kom, da han 1722 købte hovedgården Nandrup på Mors. Da han ikke kunne klare sine forpligtelser, gik købet tilbage nogle år efter, men han synes dog endnu en tid at være bosat på gården. En søn Frands, født 1724, død samme år.

b. Vibeke Frantsdatter Hagedorn (1689-1727), gift med Mikkel Mikkelsen Langballe, død 1711, og senere med sit søskende barn Jens Knudsen Schytte (1682-1723), præst i Hjørdemål. Ingen børn.

c. Mariche Frantsdatter Hagedorn. Hun opholdt sig på Nandrup, hvor hun døde 1759, 79 år gl., ugift.

d. Hans Frantsen Hagedorn, student fra Viborg 1698, boede 1702 på Rugballegård i Hover sogn, Vejle amt, da han den 29. nov. i Todbjerg Kirke blev viet til Johanne Sørensdatter. 1708 blev han degn i Jelling-Hover. Han og hans hustru døde samme dag, den 28. sept. 1720, og der blev "ganske intet til overs til de umyndige børn efter deres salige forældre"²³).

Der var 5 børn, som blev fordelt således: Den ældste datter, Ane Kirstine Hagedorn, 18 år gl., blev gift med eftermanden i degneembedet, Christen Mulvad. Sønnen Frants Hagedorn, 16 år gl., fik til formynder Herman Bertelsen, der var gift med hans faster, og som lovede at holde ham med det nødtørftige. Sophie Hagedorn tog Hr. Jens Knudsen Schytte i Hjørdemål som sit eget barn, men da både han og hans hustru døde få år efter, synes Sophie

¹⁶ V. Hostrup Schultz: Helsingørs embeds- og bestillingsmænd.

¹⁷ Refs herreds geistlige skifteprotokol 23. febr. 1757.

¹⁸ Samme 21. juli 1734.

¹⁹ "Svogerskabet" bestod i, at Christen Nielsen Schyttes afdøde hustru Sophie Jensdatter Solberg var kusine til Olof Nielsen Hosum.

²⁰ Foruden denne broder havde hun en søster, hvorom det i skiftet (efter Jytte Pedersdatter) hedder:

"Der betales 40 sletdr. som en liden erkjendelse og vederlag til den afdødes søster Barbara Pedersdatter for sin lange og møjsommelige tjeneste i 32 år. Skulle nogen af arvingerne heri ej ville concentere, forpligter arvingen Peder Schytte (degner Klim) sig imidlertid til at tage både pengene og sin moster Barbara til sig med tilbørligt ansvar".

²¹ Arkel = opbevaringssted for forskelligt artilleritilbehør, håndvåben, pudsesager m.m., en slags militærdepot.

²² Aalborg stift, geistlige skifter, pakke V, nr. 19.

²³ Tørrild herreds geistlige skifteprotokol 1685-1774, fol. 184.

at være kommet til København. Margrethe Hagedorn blev antaget af sin moster, ”som har en velfornemme handels mand i Lybeck til ægte”. Det yngste barn, Vibeke Marie Cathrine Hagedorn, blev foreløbig i degneboligen i Jelling hos søsteren. Hun blev 1. gang gift med Jens Kjær, foged ved Torstedlund birk, der 1757 købte hovedgården Ørndrup i Vester Hornum sogn, Aars herred, hvorefter han blev foged i Løgstør birk og i Slet herred. Han døde 1764, og Vibeke ægtede derefter søkaptajn Christian Andreassen Fomsgaard, der 1773 solgte Ørndrup. Ægteparret, der ikke havde børn, boede sidst på Vadumgård, Kær herred, hvor de begge døde 1779. Med Jens Kjær havde Vibeke 3 børn.

4. Edel Nielsdatter Schytte (d. 1700), gift med Anders Mathiesen Førslev (d. 1698), præst ved Aalborg Hospital. 1695 skænkede de 1000 rd., hvoraf renten henlagdes til hospitalspræstens løns forbedring, og 1698 gav de 1000 sletdlr., hvoraf renten skulle tilkomme ”nødtørføt og gudfrygtige almisselemmer i hospitalet”²⁴). Da de ikke efterlod sig livsarvinger, er de ikke nævnt i skiftet efter Anne Pedersdatter.

5. Anne Nielsdatter Schytte (d. 1690), arving til den 5. søsterlod, gift med Christen Pedersen Agerholm (1637-90), sognepræst i Øster og Vester Vandet. Han var 1. gang gift med Anna Melchiorsdatter (datter af sognepræst i Vrensted-Tise Melchior Evertsen Meier og Kirsten Tønnesdatter), med hvem han havde 7 børn: Melchior, Kirsten, Zidse, Susanne, Maren, Mette og Ingeborg.

I ægteskabet med Anne Nielsdatter Schytte var der ved skiftet efter hende 3 børn: Niels Peiter, Peder og Anne Cathrine²⁵). Ifølge skiftet efter Anne Pedersdatter må de alle tre være døde før 1725.

Tøttrupgård

Anders Vinther i Næsbor, Slet herred, fik 1541 tilkendt ejendomsret til 2 parter af Tøttrupgård i Hørdum og Bundgård i Gjærsvøl, Snedsted sogn, for 94 mark, som Hr. Niels Lauridsen i Ulstrup, Hundborg sogn, havde lånt af ham²⁶). Det var gamle selvejergårde, der svarede leding til ØrumSlot, der var ejer af herligheden. 1568 tilhørte begge gårdene sal. Anders Vinthers børn i Næsbor²⁷). Datteren Anne Andersdatter Vinther boede i Klejtrup, anneksogn til Hersom, Rinds herred, da hun den 4. okt. 1593 solgte (eller foregav at sælge) sin andel i Tøttrupgård til sin søn Peder Eriksen, som da boede i Øris, Hersom sogn, og som 1623 var borger i Viborg, da han solgte Tøttrupgård til sognepræst Thøger Jacobsen Holm i Skyum²⁸). Derefter var medlemmer af slægterne Resen og Schytte parthavere i gården til 1671.

Hassing herreds tingbog 5. okt. 1648:

Christen Christensen i Hassing havde hidstævnet Hr. Peder Jacobsen i Skyum Præstegård samt hans hustru Maren Simonsdatter, item Poul Christensen Resen i Tøttrupgård.

Christen Christensen fremlagde et skøde, af Hassing herred udgået 1623, torsdag den 4. sept., angående Peder Pedersen i Hørdum Præstegård da på Erik Pedersen,

borger og indvåner i Viborg, hans vegne efter fuldmagts indhold har skødet og afhændet Tøttrupgård til Hr. Thøger Jacobsen, den tid sognepræst til Skyum-Hørdum, som samme skøde i sig selv indeholder.

For det andet fremlagde han et tingsvidne, her af tinget udgået 1634, torsdag den 18. sept., hvor 8 mænd vidnede, at de så stande for dem Anders Jepsen i Skyum på fornævnte Hr. Peder Jacobsens vegne i dag tredje ting, som han beretter sig til lovens to tingdage gjort haver, og tilbød Mester Peder Jacobsen Holm, sognepræst til Aaby-Biersted: om han på hans salig broders søns, Christopher Thøgersens vegne, som han er betroet værge for - desligest Hr. Jacob Jacobsen Holm, sognepræst i Nykøbing: om han på hans salig broders datters, Else Thøgersdatters, vegne - og Hr. Peder Thøgersen, kapellan i Nykøbing, på sine egne og på sin broder Jens Thøgersens vegne - samt Simon Thøgersen i Tøttrupgård: om han på sine egne og på sine søskendes vegne, som forberørte mænd er betroet værge for, om de ville sig tilforhandle ved køb den halve part, fornævnte Hr. Peder Jacobsen på hans hustru Maren Simonsdatters vegne har i den bundegaard i Thy ved navn Tøttrupgård, som fornævnte Simon Thøgersen påbor.

For det tredje fremlagde han et pantebrev indeholdende, at Hr. Peder Jacobsen i Skyum og hans hustru Maren Simonsdatter har pantsat til Hr. Christen Poulsen Resen, den tid sognepræst til Vestervig, den fjerde part af Tøttrupgård i Hørdum sogn for 120 speciedaler, og var samme brev dateret: Skyum Præstegård 25. juli 1634 og underskrevet Peder Jacobsen, e. b., Maren Simonsdatter, e. h.

For det fjerde fremlagdes et købebrev, bemeldende bl.a., at Peder Eriksen, borger og indvåner i Viborg, med hans hustrus fri vilje og velberåd hu har pantsat Hr. Thøger Jacobsen i Skyum Præstegård hans gård i Thy, Hassing herred, Hørdum sogn, som kaldes Tøttrupgård, for 400 rigsdaler, dateret Viborg den 4. april 1623.

Derefter fremlagde forn. Christen Christensen et skriftligt indlæg, lydende: Eftersom Hr. Peder Jacobsen i Skyum og hans hustru Maren Simonsdatter den 25. juli 1634 har efter lovlig opbydelse til tinge pantsat til sal. Hr. Christen Poulsen, forrige sognepræst til Vestervig, den fjerde part af Tøttrupgård, som skylder årlig efter skødebrev på samme gård 8 td. byg, 1 rd. gæsten og et skovsvin med hvad andet af samme gård bør at gange, for 120 rd. med sliig vilkår, at dersom samme fjerde part gård, som kan give 2 td. byg årlig og 3 mark for gæsteri og skovsvin, ikke blev af Hr. Peder Jacobsen og hustru Maren Simonsdatter indløst inden år og dag efter deres brevs dato, skal samme anpart følge Hr. Christen Poulsen og hans arvinger til evindeligt ejendom. Og samme anpart gård er tilfalden i skifte efter salig Hr. Christen Poulsen hans hustru Karen Thøgersdatter og hendes børn, som er Jacob Christensen, Thøger Christensen, Hans Christensen, Anne Christensdatter, Margrethe Christensdatter, Maren Christensdatter og Mette Christensdatter.

Hr. Peder Jacobsen mødte ikke efter 6 ugers opsættelse, og dommen gik ud på, at den fjerde part af Tøttrupgård burde følge Hr. Niels Schyttes hustru og hendes børn til evendelig eje og ejendom.

Viborg Landstings dombog C 1654, bl. 221 b:

”Niels Schjødt, sognepræst til Vestervig, sal. Hr. Christen Poulsens børns stedfader med sine stedbørn,

²⁴ Hofmans Fundationer IV, side 163.

²⁵ Aalborg stift, gejstlige skifter, pakke IV, nr. 3 og 6.

²⁶ Kolderup-Rosenvinge: Gamle danske domme 1, side 63.

²⁷ C. Rise Hansen: Præsteindberetninger 1568 og 1599, side 111, 114.

²⁸ Viborg landstings dombog A 1623, fol. 423.

nemlig: Jacob Christensen, Hans Christensen, Anne Christensdatter, Margrethe Christensdatter, Maren Christensdatter og Mette Christensdatter. (Sønnen Thøger må således være død før 1654).

Hassing herreds tingbog 27. januar 1631:

Jens Knudsen i Tøttrup og Simon Thøgersen i Skyum vidnede, ”at de hørte i høst sidst forgangen, at Anders Poulsen i Vester Hørdum lovede Maren Simonsdatter og hendes medarvinger 19 skp. rug og 1 td. havre til præstekorntiende af den avl år 1630, som salig Hr. Thøger Jacobsen havde fortjent”.

Heraf fremgår, at Thøger Jacobsen Holm 2. gang har været gift med Maren Simonsdatter, og børnene i dette ægteskab må være ovennævnte Christoffer, Else, Peder, Jens og Simon, af hvilke den sidstnævnte, Simon, således i 1631 opholdt sig i Skyum, men 1634 i Tøttrupgård.

Hr. Thøger Jacobsen Holm levede endnu den 17. juni 1630 (tingbogen), men var altså død om høsten samme år.

Maren Simonsdatter må være datter af sognepræst Simon Villadsen i Sønderhå og hustru Anne Christoffersdatter, der 2. gang var gift med sognepræst Niels Hegelund i Sønderhå, men døde i Skyum Præstegård og blev begravet i Skyum.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1967, side 399-420).